

บทคัดย่อ

170610

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตร
ในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาววรรณพร บัณฑิตภูวนนท์

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2548

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ ฉัตราคม	
3. รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์	

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย และเพื่อศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยแห่งความสำเร็จ การศึกษาได้แบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างของสหกรณ์และปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านโครงสร้างประกอบด้วย สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ และการสนับสนุนจากภายนอก ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การปฏิบัติตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ การยึดหลักในการบริหารจัดการในการดำเนินงาน ความโปร่งใสในการทำงานของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ความเชื่อมั่นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ความสามารถในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสหกรณ์

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย สหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จ 2 สหกรณ์ และสหกรณ์ที่ไม่ประสบผลสำเร็จจำนวน 2 สหกรณ์ โดยใช้สหกรณ์การเกษตรที่ได้รับพระราชทานรางวัลสหกรณ์ดีเด่นระดับชาติ เป็นตัวแทนของสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จ และใช้สหกรณ์การเกษตรที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนต่อเนื่อง 2 ปี เป็นตัวแทนสหกรณ์

ที่ไม่ประสบความสำเร็จ ข้อมูลที่ศึกษาได้จากการออกแบบสอบถามสัมภาษณ์สมาชิก สหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ตัวอย่าง จำนวน 767 ชุด และใช้ข้อมูลจากรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติสำหรับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ (SPSS) โดยแสดงผลเป็น ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และใช้ค่าสหสัมพันธ์ Pearson's C หรือ Contingency of Coefficient (C) สำหรับทดสอบระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ ประกอบด้วยตัวแปร ด้านโครงสร้าง 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านสมาชิก คือ จำนวนสมาชิก การประกอบอาชีพ รายได้ของสมาชิก ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์ ตัวแปรด้าน คณะกรรมการ คือ ระดับการศึกษา ลักษณะการเป็นผู้นำของคณะกรรมการ ตัวแปรด้าน การดำเนินงาน คือ ทุนและทรัพย์สินของสหกรณ์ ตัวแปรด้านกระบวนการ 6 ตัวแปร ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ การยึดหลักในการบริหารจัดการ ความ โปร่งใสในการทำงานของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการสหกรณ์ การมีส่วนร่วมของ สมาชิกสหกรณ์ ความเชื่อมั่นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ความสามารถในการจัดการและ การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05

ส่วนการศึกษาระดับนัยสำคัญของตัวแปรพบว่า ตัวแปรที่มีระดับความสำคัญ มาก ได้แก่ จำนวนสมาชิก การยึดหลักในการบริหารจัดการในการดำเนินงาน ความ สามารถในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสหกรณ์ ความสำคัญ ระดับปานกลาง ได้แก่ การประกอบอาชีพของสมาชิก รายได้ของสมาชิก ความรู้ความ เข้าใจในหลักการวิธีการสหกรณ์ ระดับการศึกษาของคณะกรรมการ ลักษณะผู้นำของ คณะกรรมการ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ปริมาณสินทรัพย์ของสหกรณ์ ได้แก่ การ ปฏิบัติตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ของสมาชิก ความโปร่งใสในการทำงานของ คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเชื่อมั่นของสมาชิกที่มี ต่อสหกรณ์

ABSTRACT

170610

Thesis Title Factors Affecting the Success of Agricultural
Cooperatives in Thailand

Student' s Name Miss Wanaporn Bunditpuwanont

Degree Sought Master of economics

Academic Year 2005

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Boontham Racharak Chairperson
2. Assoc. Prof. Asambhinabong Shatragom
3. Assoc. Prof. Ati Thaiyanan

This research aims to identify the factors which are believed to have influenced the success and failure of agricultural cooperatives and to determine the degree of importance of the successful factors. The study focused on two factors: Structural factors and process factors. The structural factors examined were the characters of the members, the boards of directors, the management staff and the volumes of working capital, as well as the outside support available. The process factors examined were the principles of management, the implementation of cooperative principles, the business and asset management capabilities, member participation, member confidence and good governance.

The sample of the study consists of two successful agricultural cooperatives that won national level awards for successful operations and two

failed cooperatives that had operating deficits for two consecutive years. The data was gathered through a questionnaire survey of 807 members, including board directors and management staff. In addition, cooperative annual reports were studied. Analysis of the data was performed with statistical economic software and expressed in percentages and means. The contingency of the coefficient was applied to test the correlation between each factor and the level of cooperative success, as well as with member satisfaction and cooperative performances.

The study results revealed that three structural factors, namely the characters of the members, the characters of the board directors and the volumes of working capital, and six process factors, namely the principles of management, the implementation of cooperative principles, business and asset management capabilities, member participation, member confidence and good governance all contributed to the success or failure of agricultural cooperatives. In regard to the importance of the factors for success, the factors with a high level of correlation with the success of a cooperative were the number of members, the principles of management, as well as their business and asset management capabilities. Meanwhile, other factors show a medium level of importance. The exceptional factors were outside support and the role of the boards of directors. These were not significant factors.